

УДК 378.937

Людмила Шуппе

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ

Стаття присвячена дослідженню особливостей проектування фахової підготовки бакалаврів романської філології на основі вияву спільних рис та відмінностей у змісті та способах її організації в системі університетської освіти Франції і Бельгії. Для порівняльного аналізу використано достовірні дані, які відображують специфіку змісту і способів організації фахової та культурологічної підготовки бакалаврів романської філології в університетах Париж-Сорбонна та Бордо 3, Брюссельському вільному університеті. Зіставлено зміст освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів романської філології, зокрема спеціальності «Французька мова та література», перелік дисциплін їх загальнопрофесійної та культурологічної підготовки.

Ключові слова: фахова підготовка, культурологічна підготовка, бакалаври романської філології, університет Париж-Сорбонна, університет Бордо 3, Брюссельський вільний університет, зміст освітньо-професійних програм, навчання бакалаврів французької філології.

Шуппе Л. Особенности проектирования и организации профессиональной подготовки бакалавров романской филологии в университетах Франции и Бельгии.

Статья посвящена исследованию особенностей профессиональной подготовки бакалавров романской филологии на основе выявления общих и отличительных черт в содержании и способах ее организации в системе университетского образования Франции и Бельгии. Для сравнительного анализа использованы достоверные данные, отражающие специфику специализированной и культурологической подготовки бакалавров романской филологии в Университете Париж-Сорбонна, Университете Бордо 3, Брюссельском независимом университете. Сопоставлено содержание образовательно-профессиональных программ подготовки бакалавров романской филологии, в частности специальности «Французский язык и литература», перечень дисциплин их общепрофессиональной и культурологической подготовки.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, культурологическая подготовка, бакалавры романской филологии, университет Париж-Сорбонна, университет Бордо 3, Брюссельский независимый университет, содержание образовательно-профессиональных программ, обучение бакалавров французской филологии.

Нові виклики, пов'язані з глобалізацією та інтенсивними інтеграційними процесами в сучасному суспільстві, зумовлюють підвищенням вимог до професійної підготовки фахівців із зарубіжної філології, зокрема бакалаврів романської філології. Через це свою соціальну місію провідні вітчизняні та західноєвропейські університети, які мають славетну історію, вбачають у спрямуванні професійної підготовки фахівців із іноземних мов на підвищення не тільки їхнього науково-теоретичного рівня, а також вдосконалення загальної, комунікативної професійної культури з метою набуття позитивного досвіду у сфері міжкультурної комунікації.

У вітчизняній теорії та практиці вищої філологічної школи значно актуалізувалася проблема професійної підготовки бакалаврів романської філології як висококваліфікованих фахівців сфери міжкультурної комунікації та шкільної іншомовної освіти (Р. Булгаков, В. Гаманюк, Л. Голубенко, О. Григорович, М. Князян, Н. Колесниченко). Натомість у контексті впровадження сучасної європейської мовної та освітньої політики особливості проектування й організації фахової, зокрема культурологічної підготовки бакалаврів романської філології в університетах Франції і Бельгії до теперішнього часу залишається недостатньо висвітленим, хоча їх випускники є затребуваними по всьому світу.

Мета статті полягає у вияві спільних рис та відмінностей у змісті освітньо-професійних програм та способах організації фахової та культурологічної підготовки бакалаврів романської філології в університетах Франції та Бельгії. Методами дослідження стали аналіз, зіставлення та узагальнення навчально-методичної документації, навчальних планів та освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів романської філології в університетах Франції та Бельгії.

Досліджуючи особливості фахової підготовки бакалаврів романської філології у найбільш розвинутих країнах Європейського Союзу, у яких романські мови набули статусу держаних мов, нашу увагу привабив університет Париж-Сорбонна [1]. Особливістю освітнього менеджменту цієї установи є те, що він здійснює

підготовку бакалаврів профілю «Романська філологія» на 4 спеціалізованих факультетах: французької літератури, французької мови, італійської і румунської мов, іспаністики і країн Латинської Америки. Цей профіль передбачає підготовку випускників для роботи в галузі комунікації, реклами, зв'язків із громадськістю, видавничої справи, у ЗМІ, закладах культури й управління, забезпечуючи набуття ними професійних навичок багатоаспектної праці з різноманітними типами текстів (створення, інтерпретація, експертиза, трансформація, розповсюдження художніх, публіцистичних, офіційно-ділових, наукових та інших текстів), що здійснюється за допомогою мовної, міжособистісної і міжнаціональної письмової і усної комунікації. Відповідно до цього припускається, що випускник бакалаврату університету Париж-Сорбонна за напрямком підготовки «Романська філологія» має володіти наступними профільними компетенціями, а саме:

– уявлення про можливості практичного (прикладного) застосування фундаментальних філологічних знань і допоміжних філологічних методик у різноманітних сферах гуманітарної діяльності, ЗМІ, культури, управління; розуміння їх ролі в забезпеченні функціонування і розвитку людини і суспільства;

– знання основ філологічного забезпечення обраних сфер професійної діяльності (реклами, зв'язків із громадськістю, інформаційно-видавничої діяльності, документування, мистецтвознавства, соціокультурного сервісу і туризму, літературно-творчої роботи);

– володіння методами і прийомами вирішення практичних задач в основних сферах філологічної діяльності (аналітико-експертної, редакторської, інформаційно-видавничої, літературно-критичної, літературно-творчої та ін.), у сферах філологічного консалтингу і практичної лексикографії, проведення комунікативно-риторичного тренінгу й літературно-масових заходів та ін. залежно від обраної сфери професійної діяльності;

– володіння базовими навичками багатоаспектної праці з різноманітними типами текстів (створення, інтерпретація, експертиза, трансформація, розповсюдження художніх, публіцистичних, офіційно-ділових, наукових та інших текстів) в обраній сфері професійної діяльності;

– здійснення мовної, міжособистісної і міжнаціональної письмової і усної комунікації (включаючи Інтернет-комунікацію) в обраній сфері професійної діяльності [2].

Підготовка бакалаврів романської філології в університеті Париж-Сорбонна будується на вивченні ними навчальних дисциплін трьох циклів: соціально-гуманітарного, загальнопрофесійного і вузькопрофільного (спеціалізованого) циклів. Загальнопрофесійний цикл дисциплін передбачає:

– вивчення основ філології, у ході чого бакалаври отримують уявлення про структуру сучасної філології в цілому і про специфіку її основних розділів – теоретичної і прикладної філології;

– вступ до теорії комунікації, задача якої – дати студентам початкове уявлення про теорію комунікації як філологічної дисципліни, що знаходиться на перехресті філології та інших наук – гуманітарних і природничих, що вивчають людину в її комунікативному відношенні до інших людей, суспільства, самої себе, світу;

– систематизацію уявлень про наукові засади теорії комунікації з метою навчити студентів застосовувати отримані знання в процесі теоретичної і практичної діяльності з використанням засобів міжкультурної комунікації і текстів романськими мовами [3].

Серед навчальних дисциплін, що забезпечують формування в бакалаврів романської філології профільних компетенцій, виділяються такі:

– історія французької і зарубіжної літератури;

– філологічне забезпечення професійної комунікації романськими мовами (теорія комунікації, рівні і сфери комунікації, практична риторика), спрямованої на поглиблене вивчення загальних і окремих проблем тексту і комунікації як об'єктів професійної діяльності, наприклад: основи теорії тексту і дискурсу, віртуальний текст, стилістика і культура мовлення французької мови, гендерний практикум, основи проектної діяльності у філології, основи організаційно-управлінської діяльності у філології та ін. (включаючи спецкурси і семінари);

– основи філологічної роботи з текстом (створення/редагування / переклад) з конкретизацією питань у сфері міжособистісного спілкування/міжкультурної комунікації, ділової комунікації / юридичної комунікації, політичної комунікації/PR – і рекламної

комунікації, масової комунікації/естетичної комунікації, оволодіння методами і прийомами, що забезпечують рішення практичних задач в основних сферах філологічної діяльності (аналітико-експертна діяльність у філології/основи прикладної лексикографії, філологічний консалтинг/філологічне джерелознавство і архівознавство, Інтернет-комунікації/основи літературно-творчої роботи, літературна критика і редагування/проекткування літературно-масових заходів, технології комунікативно-риторичного тренінгу/основи інформаційно-видавничької діяльності та ін. [4].

Інші дисципліни навчального плану – соціально-гуманітарного циклу (семіотика, герменевтика, основи когнітивної науки, теорія аргументації та ін.) мають інакший статус: вони відносяться до числа дисциплін за вибором студентів, що претендують на ступінь бакалаврів романської філології.

Суттєвим є й те, що відбір навчальних дисциплін, необхідних для професійної підготовки бакалаврів романської філології, в Університеті Париж-Сорбонна здійснюється згідно з наступними базовими правилами:

– в переліку профільних навчальних дисциплін має бути реалізованим зміст усіх спеціалізованих компетенцій;

– профільна підготовка може здійснюватися в різних варіантах: як орієнтація в професіях філолога-практика чи як поглиблене вивчення двох-трьох (чи більше) конкретних галузей прикладної філології, або на базі вивчення французької мови чи декількох романських мов;

– у змісті профільної підготовки враховуються потреби й інтереси студентів [2].

У цілому, бакалаврам романської філології пропонується варіант навчального плану, мета якого – зорієнтувати їх у професіях філолога-практика і сформувати професійну компетентність в єдності її основних складових, через вивчення таких блоків дисциплін:

– загальнопрофесійного циклу, що дають початкове уявлення про майбутню професію і функціональні ролі філолога;

– вузькопрофесійного, спеціалізованого циклу, що закладає основу для формування профільних компетенцій (лінгвістичної, соціокультурної, стратегічної, перекладацької, культурологічної);

– соціально-гуманітарного циклу, що формують поглиблене уявлення про людину і її соціокультурну діяльність (у рамках дисциплін за вибором студента), що зорієнтовані на формування загальнокультурної та культурологічної компетентостей.

В університеті Париж-Сорбонна програма навчання бакалаврів романської філології складає 240 кредитів. Інформаційні лекції втратили своє початкове важливе значення, їх роль замінили вступні лекції, оскільки мета і задачі викладачів гуманітарних, загальнопрофесійних і профільних дисциплін полягає в тому, щоб задати напрямок самостійно-пошукової і навчально-пізнавальної діяльності бакалаврів романської філології через інструкції і рекомендації. При цьому кожний студент знаходиться під пильною увагою свого координатора чи наукового керівника.

Характерною особливістю діяльності факультетів, що здійснюють професійну підготовку бакалаврів романської філології в університеті Париж-Сорбонна, є те, що вони обов'язково проходять два види практик: навчальну і виробничу. Головна задача навчальної практики – забезпечити знайомство студентів із діяльністю щодо збору фактичного матеріалу і його початкового опрацювання. Виробнича практика на першому етапі покликана познайомити студентів з організацією і характером прикладної діяльності в галузі філології, з методикою і технікою вирішення прикладних задач у певній галузі; на другому етапі – створити умови для виконання студентами професійних обов'язків на робочому місці, здійснити збір і провести часткове опрацювання фактичного матеріалу для випускної кваліфікаційної роботи [3].

Варто відмітити, що професійна підготовка бакалаврів романської філології успішно здійснюється на філологічному факультеті в університеті Бордо 3, що спеціалізується на гуманітарних професіях. Означений університет розташований в провінції Аквітанія в безпосередній близькості від Атлантичного узбережжя, прекрасних лісів і виноградників. При цьому філологічний факультет здійснює підготовку бакалаврів з класичної філології, теоретичної і прикладної лінгвістики, західноєвропейської і французької літератури. У рамках факультету особливою популярністю серед студентів користуються відділення іспанської, італійської, португальської і французької мов, хоча філологічний

факультет навчає спеціалістів у сфері німецької, англійської, арабської, китайської, японської і російської мов [6].

Особливістю організації навчально-пізнавальної діяльності студентів є те, що програма спеціальності «Французька мова та література» в університеті Бордо 3 на бакалаврському рівні пропонує вивчення французької мови 15 годин на тиждень, починаючи з першого семестру, за спеціальними комунікативними методиками із використанням нових освітніх технологій. Курс удосконалення французької мови, доповнений вивченням французької культури, починаючи з 5 семестру, також розрахований на 15 годин на тиждень. При цьому обов'язковими є аудиторні заняття, присвячені вивченню французької мови і розвитку комунікативних навичок бакалаврів, котрі одночасно відвідують і курси за вибором: історія мистецтв, класична і сучасна література, теорія поезії, театральне мистецтво, ділова французька, мова засобів масової інформації, французька для роботи в галузі туризму. Означені курси спрямовані на формування не тільки іншомовної комунікативної компетентності бакалаврів романської філології, але і їхньої культурологічної компетентності як важливої складової професіоналізму філолога.

Суттєвим є те, що програма вивчення французької мови і культури включає екскурсії, перегляд відео- і кіноматеріалів, відвідування наукових конференцій і культурологічних семінарів. Координатор програми (професор університету) впродовж усього терміну навчання проводить консультації з питань навчання і надає допомогу при виборі професійної кар'єри, він вирішує необхідні організаційні питання, знаходиться в контакті з сім'єю студента. Календар занять упродовж академічного року наступний: другий тиждень жовтня – тест, третій тиждень – початок занять. Різдво: два тижні канікул. Перший тиждень лютого: іспит кінця першого семестру. Середина лютого: тест другого семестру і початок занять. Кінець травня: кінець другого семестру і початок іспитів, середина червня: кінець іспитів. Для тих, хто не встиг вчасно скласти іспити, надається можливість повторити рік чи один семестр і наприкінці навчання перескласти іспити [7].

Успішність бакалаврів романської філології в університеті Бордо 3 оцінюється за результатами семестрових іспитів (*partiels*), котрі зазвичай проводяться в листопаді і травні. Іспити завжди проходять у письмовій формі та являють собою або тест, або один із

видів складання тексту (коментар, резюме, нарис), структура котрого підпорядковується достатньо суворим правилам. Це зумовлено тим, що у французьких університетах діє бальна шкала від 0 до 20 балів. Прогідним балом є 10 балів («задовільно»), а оцінка від 12 до 14 балів відповідає українській четвірці з мінусом, від 14 до 16 – тверде «добре», від 16 до 18 – «відмінно», а 19 і 20 балів ставляться вкрай рідко (менше 1 % студентів). Статистично, більшість студентів, що склали сесію, отримують від 11 до 14 балів [7].

Варто відмітити, що в зазначених вище французьких університетах структура академічної кар'єри багато в чому визначає високу якість національної системи вищої філологічної освіти в цілому і професійної підготовки бакалаврів романської філології зокрема. Зумовлено це тим, що викладацький статус може бути призначений лише окремим кандидатам: необхідно володіти ступенем доктора наук чи закінчити роботу над дисертацією. Вимоги щодо національності чи віку до кандидатів не висуваються. Як правило, конкурс на найнижчу посаду на французькій академічній драбині достатньо високий: приблизно 10 кандидатів на одне місце. На більшість спеціальностей, включаючи філологію, майбутні викладачі проходять дуже вимогливий іспит на звання агреже (agrégé), котрий вимагає від кандидата досить високого рівня предметно-методичної, соціальної і професійно-педагогічної компетентностей. Відповідно, успішно складають його не всі. Ті докторанти, котрим вдалося отримати викладацьку посаду в університеті, можуть не боятися за своє майбутнє, – у Франції низький показник звільнень з академічних постів [4].

Суттєво й те, що на викладацькі посади потрапляють лише найкращі претенденти з різних країн, а стабільність дозволяє спокійно проводити наукові дослідження й проектувати нові навчальні курси без страху втратити робоче місце. Відповідно до законодавства, викладачі університетів Франції мають статус державних службовців. Зарплатня університетського викладача у Франції складає від 2000 до 6000 євро залежно від часу роботи й посади. Середня зарплатня складає 3500 євро, що на 20 % вище середньої зарплатні по країні, що є одним із провідних факторів забезпечення високої якості професійної підготовки бакалаврів романської філології.

Зазначимо, що досліджуючи особливості фахової підготовки бакалаврів романської філології в найбільш розвинених країнах свросоюзу, у яких романські мови мають статус держаних мов, нашу увагу привернув Брюссельський вільний університет [7]. Будучи заснованим у 1834 р., університет завжди своєю головною метою вважав можливість мати вільну, незалежну думку. Саме тому в 1941 р. Брюссельський вільний університет зачинив свої двері, аби не співпрацювати з фашистськими солдатами, виявляючи свою автономію і гуманістичну місію. У подальшому це один з наймультикультурніших університетів Європи, що здійснює викладання навчальних дисциплін на восьми факультетах, включаючи факультет іноземних мов та перекладу, французькою та нідерландською мовами, у якому навчається біля 22 тисячі студентів, із яких бельгійців – 16 тисяч.

Факультет іноземних мов та перекладу, будучи створеним у 2015 р. після реорганізації Брюссельського вільного університету та розформування факультету філософії та філології, складається з трьох відділень: іноземних мов, перекладу та журналістики. Факультет виховує компетентних фахівців з іноземних мов, літератури, різних культур, перекладачів (письмових видань та усних перекладачів), лінгвістів та журналістів, надає можливість своїм студентам бути в постійному зв'язку з культурою, мова якої вивчається, завдяки постійним стажуванням за кордоном. Зокрема, освітньо-кваліфікаційна програма підготовки бакалавра з французької мови та літератури передбачає вивчення ним наступних навчальних дисциплін: літературознавство, історія філософії, історія західних народів, загальна історія мистецтва, історія французької літератури, літературний аналіз, аналіз та навички написання наукових текстів, граматики французької мови (історична, теоретична, практична), історія французької мови, загальна лінгвістика, латинська мова, критичний аналіз джерел, англійська мова, французька література, історія французької літератури, сучасна французька мова, підготовчий курс до написання наукового дослідження, соціолінгвістика та аналіз мовлення, Нейролінгвістика [8].

Суттєво, що під час першого року навчання студенту надаються 45 обов'язкових кредитів із профільних предметів та 15 кредитів з інших предметів, що ним обираються вільно. Під час другого й

третього років навчання студент має обов'язково обрати модулі до вивчення, що стосуються дисциплін, відмінних від тих, що вивчаються. План навчання складається з 10 кредитів сучасної французької мови, 10 кредитів загальних курсів для всіх студентів, 30 кредитів іншої дисципліни, 70 кредитів дисциплін, що стосуються спеціалізації студента. Отже, у процентному співвідношенні підготовка бакалавра французької філології впродовж 3 років передбачає опанування ним дисциплін зі спеціальності – 115 кредитів (64 %), інша спеціалізація – 30 кредитів (17 %), загальні курси для всіх студентів – 25 кредитів (14 %), третя мова – 10 кредитів (5 %).

Під час першого року навчання в Брюссельському вільному університеті студенти-бакалавра французької філології вивчають дисципліни, більшість із яких складають предмети з обраної спеціальності, а саме: філософія (5 кредитів), історія (5 кредитів), історія мистецтва (5 кредитів), літературознавство (5 кредитів), історія французької літератури (10 кредитів), історія французької мови (5 кредитів), загальна лінгвістика (5 кредитів), граматики (5 кредитів), латинська мова (5 кредитів), літературний аналіз (5 кредитів), оволодіння написанням наукового тексту (5 кредитів). Під час другого року навчання студенти вивчають обов'язкові дисципліни (англійська мова, критичний аналіз джерел, інша дисципліна), з яких більшу частину складають предмети зі спеціальності, а саме: англійська мова (5 кредитів), критичне оцінювання джерел (5 кредитів), інша спеціальність (15 кредитів), французька література (5 кредитів), загальна лінгвістика (5 кредитів), граматики сучасної французької мови (5 кредитів), французька мова Середніх віків та Відродження (5 кредитів), сучасна французька мова (10 кредитів), латинська мова (5 кредитів). Під час третього року навчання студенти шляхом захисту бакалаврської дипломної роботи отримують ступінь бакалавра французької філології, вивчаючи переважно предмети зі спеціальності, а саме: англійська мова (5 кредитів), інша спеціальність (15 кредитів), порівняльний літературний аналіз (5 кредитів), бельгійська література (5 кредитів), французька мова Середніх віків та Відродження (5 кредитів), латинська мова (5 кредитів), сучасна французька мова (10 кредитів), семінар із приводу закінчення бакалаврату (5 кредитів). Після проходження цього курсу студенти отримують диплом бакалавра

філології та можуть продовжити навчання в магістратурі. А оскільки протягом навчання в бакалавраті студенти вивчали іншу спеціальність, то це надає їм можливість вступити до магістратури з цієї спеціальності [9].

Суттєво й те, що факультет іноземної мови та перекладу, здійснюючи упродовж трьох років фахову підготовку бакалаврів романської філології на засадах кредитно-модульної системи, у своїй освітньо-виховній діяльності дотримується таких настанов, єдиних по Брюссельському вільному університету, як-от:

– університет, будучи розташованим у серці Європейського Союзу, славиться своїм мультикультурним характером та має на меті пропагувати ідеї гуманізму та демократії, культурного плюралізму і полікультурної освіти;

– університет формує в студентів поняття «громадянство» шляхом формування поваги до своєї країни та до інших країн світу;

– університет – це осередок європейської культури і сучасних наукових досліджень та розробок;

– університет виконує важливі соціальні функції, тому формує міцні зв'язки з представниками політичного, економічного, соціального та культурного життя країни, Європи та світу;

– університет є постійним рушієм думки, місцем дебатів, осередком креативності та передачі інноваційних знань, через що формує систему навчання та організації дослідницької діяльності за принципом свободи, рівності й братерства.

Отже, для фахової підготовки бакалаврів романської філології в зазначених вище французьких та бельгійському університетах характерно поєднання багатотисячолітніх академічних традицій із динамічністю освітньо-кваліфікаційних програм, які, дотримуючись принципів професійної спрямованості, контекстності навчання, культуротворчості й культуровідповідності, стрімко адаптуються для потреб сучасної сфери міжкультурної комунікації та культурних послуг. Перспективи подальших розвідок складають питання, що стосуються формування в бакалаврів романської філології професійних та культурологічних компетенцій.

Література

1. Франція [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fb.ru/article/254362/parijskiy-universitet-sorbonna-istoriya-izvestn> yie-

vyipuskniki. **2. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vparis.net/university-frantsii/parizhskij-universitet-sorbonn-a-universite-de-paris.html>. **3. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.unipage.net/ru/5563/paris_sorbonne_university. **4. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studyglobe.ru/universities/europe/france/sorbonne.html>. **5. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.univ-paris8.fr. **6. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vparis.net/university-frantsii/universitet-bordo-university-of-bordeaux.html>. **7. Франція** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>. **8. Бельгія** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vub.ac.be/>. **9. Бельгія** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.belgiya.net/nauka-i-obrazovanie-belgii/obrazovanie.html>. **10. Бельгія** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ecsocman.hse.ru/.../sistemy_vo_ch1_4-Belgiya.pdf.

SUMMARY

Shuppe L. Planning and Organization Peculiarities of Professional Training of Romance Philology Bachelors at the Universities of France and Belgium.

The present article is dedicated to the peculiarities of professional training of Romance philology bachelors according to the common and different features of the contents and means of its organization in the educational system in France and Belgium. To carry out the comparative analysis there have been used the plausible data that show the characteristic features of Romance philology bachelors' professional and culturological training at the Paris-Sorbonne University, Bordeaux Montaigne University (University of Bordeaux 3), and the Free University of Brussels. There have been compared the contents of educational and professional training programs of Romance philology bachelors, particularly the course «The French language and literature», and the list of their professional and culturological subjects.

It is established that the choice of the subjects necessary for Romance philology bachelors' professional training at the universities is made according to the following requirements: a list of professional subjects is to provide the contents of all the specialized competences; professional training may be carried out in different directions: either profound study of two-three (or more) specified fields in applied linguistics, or on the basis of the French language or several Romance languages studying; culturological training is to take into account the students' needs and interests. It is important to point out the fact that Romance philology bachelors are offered the curriculum whose main goal is to guide them through a linguistic application package and form a professional competence based on the unity of its constituents by studying the following bodies of subjects: General subjects that create the initial notion about their future profession and

linguist's functions; Specialized subjects that make foundation for professional competences (linguistic, social and cultural, strategic, translational, culturological); The Humanities that create a profound idea about a human and his social and cultural activities (the subjects due to a student's choice) and form general cultural and culturological competences.

Hence, professional training of Romance philology bachelors at the mentioned French and Belgian universities is characterized by a combination of centuries-old academic traditions and animated educational and professional programs that are quick to adjust to the requirements of modern intercultural communication and cultural services by means of following the principles of straightforwardness, contextual education, art and cultural accordance.

The prospective problems concern Romance philology bachelors' formation of professional and culturological competences.

Key words: professional training, culturological training, Romance philology bachelors, Paris-Sorbonne University, University of Bordeaux 3, the Free University of Brussels, contents of educational and professional programs, teaching of French philology bachelors.